

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R : Pwyllgor Moeseg a Safonau

DYDDIAD: 25 Mai 2022

TEITL: Canlyniadau Archwiliadau diweddar
Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus
Cymru

**PWRPAS YR
ADRODDIAD** Er gwybodaeth

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ystyried cwynion sy'n ymwneud â Chod Ymddygiad Aelodau o dan ddarpariaethau Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000 a'r Gorchmynion perthnasol a wnaed gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan y Ddeddf honno.

Nid yw Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru bellach yn cyhoeddi Coflyfr yr Ombwdsmon. Rhifyn 25 yr adroddwyd arno ar 17 Ionawr 2022 oedd y Coflyfr diwethaf i'w gyhoeddi. Gallwch bellach gael gafael ar achosion ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar y ddolen gyswllt ganlynol: <https://www.ombudsman.wales/findings>

Mae Atodiad A yn cynnwys y 18 archwiliad a gyhoeddwyd ers y coflyfr diwethaf.

**LLESIANT
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL**

**Oes Asesiad Effaith Integredig
wedi ei gwblhau? Dim newid polisi
Os nad oes, esboniwch pam
Crynodeb:
Hirdymor:
Integreiddio:
Cydweithio:
Cynnwys:
Atal:**

ARGYMHELLIAD

Nodi cynnwys archwiliadau mwyaf diweddar Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Enw Cyswllt: Lisa Evans

Swydd:
Dyddiad yr
Adroddiad: 28/4/22

Swyddog Craffu a Safonau

Atodiad A

Canlyniadau Ymchwiliadau Diweddar

Uniondeb : Chyngor Tref y Barri

Dyddiad yr Adroddiad	08/11/2021
Pwnc	Uniondeb
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202003545
Math o Adroddiad	COD - Rhoddwyd y gorau
Corff Perthnasol	Chyngor Tref y Barri

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod (“yr Aelod”) o Gyngor Bro Morgannwg (“y Cyngor”) a Chyngor Tref y Barri (“y Cyngor Tref”), a Phwyllgor Cynllunio’r Cyngor, wedi torri’r Cod Ymddygiad i Aelodau drwy agor siop goffi a bar gwin heb sicrhau’r caniatâd cynllunio priodol i newid defnydd.

Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod yr Aelod wedi bod yn gyd-gyfarwyddwr y siop goffi a’r bar gwin, a bod y busnes wedi agor cyn i benderfyniad gael ei wneud ar y cais cynllunio i newid defnydd gan yr Aelod (yn groes i reolaeth gynllunio). Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon hefyd fod yr aelod wedi ymddiswyddo ar unwaith fel cyfarwyddwr y cwmni pan dynnwyd ei sylw at yr achos posib o dorri’r Cod Ymddygiad ynghylch y sefyllfa, ac na chafodd unrhyw gysylltiad pellach â’r busnes. Daeth yr Ombwdsmon i’r casgliad fod gan yr Aelod, fel aelod o Bwyllgor Cynllunio’r Cyngor, ddigon o wybodaeth am faterion cynllunio perthnasol i ddeall pwysigrwydd glynu wrth reoliadau cynllunio, a dylai’r Aelod fod wedi ystyried ei sefyllfa, ac y dylai wedi gofyn am gyngor ynghylch ei rôl, cyn agor y busnes heb ganiatâd cynllunio cywir.

Canfu’r Ombwdsmon hefyd y gellid yn rhesymol ystyried ymddygiad yr Aelod yn ymddygiad a allai ddwyn anfri ar swydd Aelod o’r Cyngor ac roedd yn awgrymu felly ei fod wedi torri paragraff (6(1)(a) y Cod Ymddygiad. Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro Cyngor Bro Morgannwg i’w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.

Penderfynodd Pwyllgor Safonau Cyngor Bro Morgannwg fod yr Aelod wedi torri paragraff 6(1)(a) o’r Cod Ymddygiad a chafodd ei atal dros dro am 1 mis.

Uniondeb : Cyngor Bro Morgannwg

Dyddiad yr Adroddiad	08/11/2021
Pwnc	Uniondeb
Canlyniad	COD

Rhif Cyfeirnod yr Achos 202003631
Math o Adroddiad COD - Rhoddwyd y gorau
Corff Perthnasol Cyngor Bro Morgannwg

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Bro Morgannwg ("y Cyngor") a Chyngor Tref y Barri ("y Cyngor Tref"), a Phwyllgor Cynllunio'r Cyngor, wedi torri'r Cod Ymddygiad i Aelodau drwy agor siop goffi a bar gwin heb sicrhau'r caniatâd cynllunio priodol i newid defnydd.

Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod yr Aelod wedi bod yn gyd-gyfarwyddwr y siop goffi a'r bar gwin, a bod y busnes wedi agor cyn i benderfyniad gael ei wneud ar y cais cynllunio i newid defnydd gan yr Aelod (yn groes i reolaeth gynllunio). Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon hefyd fod yr aelod wedi ymddiswyddo ar unwaith fel cyfarwyddwr y cwmni pan dynnwyd ei sylw at yr achos posib o dorri'r Cod Ymddygiad ynghylch y sefyllfa, ac na chafodd unrhyw gysylltiad pellach â'r busnes. Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad fod gan yr Aelod, fel aelod o Bwyllgor Cynllunio'r Cyngor, ddigon o wybodaeth am faterion cynllunio perthnasol i ddeall pwysigrwydd glynu wrth reoliadau cynllunio, a dylai'r Aelod fod wedi ystyried ei sefyllfa, ac y dylai wedi gofyn am gyngor ynghylch ei rôl, cyn agor y busnes heb ganiatâd cynllunio cywir.

Canfu'r Ombwdsmon hefyd y gellid yn rhesymol ystyried ymddygiad yr Aelod yn ymddygiad a allai ddwyn anfri ar swydd Aelod o'r Cyngor ac roedd yn awgrymu felly ei fod wedi torri paragraff (6(1)(a) y Cod Ymddygiad. Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro Cyngor Bro Morgannwg i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.

Penderfynodd Pwyllgor Safonau Cyngor Bro Morgannwg fod yr Aelod wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad a chafodd ei atal dros dro am 1 mis.

Hybu cydraddoldeb a pharch : Cyngor Sir Penfro

Dyddiad yr Adroddiad 08/10/2021
Pwnc Hybu cydraddoldeb a pharch
Canlyniad COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos 202004458
Math o Adroddiad COD - Rhoddwyd y gorau
Corff Perthnasol Cyngor Sir Penfro

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Sir Penfro ("y Cyngor") wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad i Aelodau. Honnwyd bod yr Aelod wedi gwneud sylwadau bygythiol am aelod o'r cyhoedd, a allai fod wedi dwyn anfri ar y Cyngor. Penderfynodd yr Ombwdsmon roi'r gorau i'r ymchwiliad oherwydd bod yr ymchwiliad wedi canfod bod yr Aelod yn gweithredu'n bersonol wrth wneud y

sylwadau, a bod y dôn a'r sylwadau a gafodd eu cyfnewid gyda'r aelod o'r cyhoedd a wnaeth y gŵyn yn debyg o ran tôn a chynnwys i'r rhai a wnaeth yr Aelod. Oherwydd hyn, daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad nad oedd bellach er budd y cyhoedd iddo barhau â'r ymchwiliad.

Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch : Cyngor Cymuned Sili a Larnog

Dyddiad yr Adroddiad	12/07/2021
Pwnc	Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202000622
Math o Adroddiad	COD - Cyfeiriwyd at Banel Safonau/Panel Dyfarnu Cymru
Corff Perthnasol	Cyngor Cymuned Sili a Larnog

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn gan un o weithwyr Cyngor Cymuned Sili a Larnog ("y Cyngor") nad oedd Aelod ("yr Aelod") o'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau.

Honnyd, yn ystod digwyddiad ar gae chwarae Cyngor yn ymwneud ag offer y Cyngor, bod yr Aelod wedi cam-drin a bwlio'r gweithiwr ar lafar ac wedi cam-drin a chythruddo tad y gweithiwr.

Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad bod yr Aelod yn defnyddio iaith sarhaus a dilornus tuag at y gweithiwr o flaen aelodau eraill a thad y gweithiwr, mewn ymgais i sarhau, bychanu a thanseilio'r gweithiwr. Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad bod gweithredoedd yr Aelod yn awgrymu bwlio a chythruddo.

Penderfynodd yr Ombwdsmon y gallai ymddygiad yr Aelod fod wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor, yn benodol 4(b) a 4(c) drwy fethu dangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill, a pheidio ag ymddwyn mewn ffordd sy'n achosi bwlio. Canfu'r Ombwdsmon hefyd y gallai ymddygiad yr Aelod gael ei ystyried yn ymddygiad a allai ddwyn anfri ar swydd Aelod o'r Cyngor ac felly ei fod hefyd yn awgrymu torri 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad.

Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro Cyngor Bro Morgannwg i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.

Ymddiswyddodd yr Aelod ychydig cyn Gwrandawriad y Pwyllgor Safonau. Penderfynodd Pwyllgor Safonau Cyngor Bro Morgannwg fod y Cyn Aelod wedi torri paragraffau 4(b), 4(c) a 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad a bod y Cyn Aelod wedi cael cerydd.

Datgelu a chofrestru buddiannau : Cyngor Tref Conwy

Dyddiad yr Adroddiad	12/05/2021
Pwnc	Datgelu a chofrestru buddiannau
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202004765
Math o Adroddiad	COD - Rhoddwyd y gorau
Corff Perthnasol	Cyngor Tref Conwy

Cwynodd un o Swyddogion Cyngor Tref Conwy fod Aelod wedi torri'r Cod Ymddygiad Aelodau pan fethodd â datgan buddiant personol a rhagfarnus ym musnes y Cyngor a gadael yr ystafell tra oedd y busnes hwnnw'n cael ei drafod mewn dau gyfarfod o Gyngor Tref Conwy. Roedd yr Aelod wedi cael ei atal yn flaenorol am fis gan y Pwyllgor Safonau am ymddygiad tebyg.

Ystyriodd yr Ombwdsmon a allai'r Aelod fod wedi torri paragraffau 6(1)(a), 11(1), ac 14(1)(a)(ii) o'r Cod Ymddygiad.

Ymddiswyddodd yr Aelod o Gyngor Tref Conwy yn ystod ymchwiliad yr Ombwdsmon. Penderfynodd yr Ombwdsmon roi'r gorau i'r ymchwiliad gan nad oedd bellach er budd y cyhoedd i fynd ar drywydd y mater ymhellach.

Datgelu a chofrestru buddiannau : Cyngor Tref Conwy

Dyddiad yr Adroddiad	12/05/2021
Pwnc	Datgelu a chofrestru buddiannau
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202004764
Math o Adroddiad	COD - Rhoddwyd y gorau
Corff Perthnasol	Cyngor Tref Conwy

Cwynodd un o Swyddogion Cyngor Tref Conwy fod Aelod wedi torri'r Cod Ymddygiad Aelodau pan fethodd â datgan buddiant personol a rhagfarnus ym musnes y Cyngor a gadael yr ystafell tra oedd y busnes hwnnw'n cael ei drafod mewn dau gyfarfod o Gyngor Tref Conwy. Roedd yr Aelod wedi cael ei atal yn flaenorol am fis gan y Pwyllgor Safonau am ymddygiad tebyg.

Ystyriodd yr Ombwdsmon a allai'r Aelod fod wedi torri paragraffau 6(1)(a), 11(1), ac 14(1)(a)(ii) o'r Cod Ymddygiad.

Ymddiswyddodd yr Aelod o Gyngor Tref Conwy yn ystod ymchwiliad yr Ombwdsmon. Penderfynodd yr Ombwdsmon roi'r gorau i'r ymchwiliad gan nad oedd bellach er budd y cyhoedd i fynd ar drywydd y mater ymhellach.

Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch : Cyngor Gwynedd

Dyddiad yr Adroddiad	05/10/2021
Pwnc	Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202002960
Math o Adroddiad	COD - Dim angen gweithredu
Corff Perthnasol	Cyngor Gwynedd

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod (“yr Aelod”) o Gyngor Gwynedd (“y Cyngor”) wedi torri'r Cod Ymddygiad (“y Cod”).

Honnwyd bod yr Aelod wedi rhoi sylw homoffobig ar Facebook. Nid oedd yr Aelod yn gweithredu yn rhinwedd ei rôl swyddogol fel aelod pan oedd yn postio'r sylw, felly, roedd yr ymchwiliad yn ystyried a oedd yr Aelod wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod, sy'n dweud na ddylai aelodau ymddwyn mewn modd y gellid yn rhesymol ystyried ei fod yn dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod.

Roedd yr wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr ymchwiliad yn dangos bod gweithiwr newydd yr achwynydd wedi postio ar Facebook ym mis Hydref 2020, “meddwl fy mod i'n gweithio i'r bos gorau” ac wedi tagio'r achwynydd. Atebodd yr Aelod, gan bostio o'i gyfrif Facebook personol, “Wyt ti'n sugno at dy fyw?”.

Cysylltwyd â'r gweithiwr fel rhan o ymchwiliad yr Ombwdsmon, fodd bynnag, ni roddodd ddatganiad tyst cyflawn i'r Ombwdsmon. Cyflwynwyd y dystiolaeth a gasglwyd i'r Aelod a chafodd ei gyfweld fel rhan o'r ymchwiliad. Yn ystod y cyfweliad, dywedodd nad oedd bwriad homoffobig y tu ôl i'w sylw ac, er ei fod yn derbyn wrth edrych yn ôl y gellid ystyried bod ei sylw'n homoffobig, dywedodd mai ei fwriad oedd tynnu sylw at ei farn fod y gweithiwr yn “llyfu” ei gyflogwr.

Er bod yr Ombwdsmon yn gwerthfawrogi pam yr oedd yr achwynydd ac eraill wedi dehongli'r sylw fel un homoffobig, nid oedd o'r farn bod esboniad yr Aelod yn gwbl annheilwng o ystyried bod “sugno” yn derm a ddefnyddir yn gyffredin i ddisgrifio ymddygiad sycoffantig.

Dywedodd yr Aelod ei fod yn difaru gwneud yr hyn a wnaeth a phe bai'n wynebu'r un amgylchiadau eto, ni fyddai'n gwneud sylw ar y neges ar Facebook. Dywedodd hefyd ei fod yn fodlon ymddiheuro i'r achwynydd a'i weithiwr am eu tramgwyddo, ac fe'i hanogodd yr Ombwdsmon i wneud hynny.

Nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn ei bod er budd y cyhoedd i gymryd unrhyw gamau pellach mewn perthynas â'r mater hwn.

Uniondeb : Cyngor Sir Penfro

Dyddiad yr Adroddiad	14/09/2021
Pwnc	Uniondeb
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202102047
Math o Adroddiad	COD - Dim tystiolaeth o dorri'r Cod
Corff Perthnasol	Cyngor Sir Penfro

Cynhaliodd yr Ombwdsmon ymchwiliad yn erbyn Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Sir Penfro ("y Cyngor") i ystyried a wnaeth yr Aelod ei gamarwain yn ystod ymchwiliad parhaus.

Ystyriodd yr Ombwdsmon a allai'r Aelod fod wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad ("y Cod").

Roedd yr Aelod wedi cael ei gyfweld fel tyst mewn ymchwiliad parhaus. Yn dilyn ei gyfweliad cychwynnol, gofynnwyd am wybodaeth gan drydydd partion a oedd yn nodi bod y wybodaeth a ddarparwyd gan yr Aelod yn y cyfweliad yn anghywir. Ar ôl hynny, cafodd yr Aelod ei gyfweld ar yr ail achlysur a chan ei bod yn ymddangos bod anghysondebau yn r wybodaeth a ddarparwyd gan yr Aelod, dechreuodd yr Ombwdsmon ymchwiliad.

Darparodd yr Aelod ddatganiad llawn i'r Ombwdsmon mewn ymateb i'r honiad. Derbyniodd yr Ombwdsmon yr esboniadau a ddarparwyd gan yr Aelod ynghylch yr anghysondebau yn ei 2 gyfweliad. Er bod yr Ombwdsmon o'r farn y gallai'r Aelod fod wedi bod yn fwy clir yn ei gyfweliadau, nid oedd o'r farn bod ymgais fwriadol ar ran yr Aelod i ddarparu gwybodaeth gamarweiniol yn ystod yr ymchwiliad. Felly, ni chanfu'r Ombwdsmon dystiolaeth o dorri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad.

Dyletswydd i gynnal y gyfraith : Cyngor Tref Bodelwyddan

Dyddiad yr Adroddiad	06/09/2021
Pwnc	Dyletswydd i gynnal y gyfraith
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202100504
Math o Adroddiad	COD - Nid oes angen gweithredu
Corff Perthnasol	Cyngor Tref Bodelwyddan

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Tref Bodelwyddan ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad ("y Cod") pan oedd yn rhannu delweddau teledu cylch cyfyng cyfrinachol ar dudalen Facebook y Cyngor mewn post a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2021.

Ymchwiliodd yr Ombwdsmon i weld a allai gweithredoedd yr Aelod fod wedi arwain at dorri paragraffau 5(a) a 6(1)(a) o'r Cod.

Cafodd yr Ombwdsmon wybodaeth berthnasol gan y Cyngor ac ystyriodd sylwadau'r Aelod. Canfu'r Ombwdsmon fod yr Aelod wedi cyhoeddi delwedd aneglur yn bennaf o ffilm CCTV y Cyngor ar dudalen Facebook y Cyngor. Gan y byddai'n rhesymol ystyried bod y delweddau teledu cylch cyfyng yn gyfrinachol ac na ddylid eu rhannu'n gyhoeddus fel hyn, roedd yr Ombwdsmon o'r farn y gallai gweithredoedd yr Aelod fod yn gyfystyr â thorri paragraffau 5(a) a 6(1)(a) o'r Cod.

Fodd bynnag, nid oedd y Cyngor wedi darparu unrhyw hyfforddiant ar y Cod, y defnydd o'i gyfryngau cymdeithasol, na'r defnydd o'i CCTV i'r Aelod. Yn ogystal, nid oedd gan y Cyngor unrhyw bolisiau na gweithdrefnau mewn perthynas â'r defnydd o'i gyfryngau cymdeithasol na'r defnydd o'i deledu cylch cyfyng. Roedd yr Aelod hefyd wedi ymddiheuro i'w cyd-aelodau o'r Cyngor ac wedi dileu'r ddelwedd yn gyflym pan ofynnwyd iddo wneud hynny. Felly, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod angen cymryd unrhyw gamau pellach. Fodd bynnag, awgrymodd fod yr Aelod yn ceisio hyfforddiant ar y Cod cyn gynted â phosib ac y dylai'r Cyngor ystyried yn ddi-oed a oes ganddo bolisiau a/neu weithdrefnau deledu cylch cyfyng, diogelu data a chyfryngau cymdeithasol priodol ar waith.

Uniondeb : Chyngor Tref Frenhinol Caernarfon

Dyddiad yr Adroddiad	02/09/2021
Pwnc	Uniondeb
Canlyniad	CODE
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202002555
Math o Adroddiad	COD - Cyfeiriwyd at Banel Safonau/Panel Dyfarnu Cymru
Corff Perthnasol	Chyngor Tref Frenhinol Caernarfon

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn gan aelod o Gyngor Gwynedd a Chyngor Tref Frenhinol Caernarfon nad oedd Aelod ("yr Aelod") o'r Cynghorau hynny wedi cydymffurfio â Chodau Ymddygiad y Cynghorau ar gyfer Aelodau.

Honnwyd bod yr Aelod wedi methu â dangos parch ac ystyriaeth i'r achwynydd dros nifer o fisoedd, a bod ei ohebiaeth yn awgrymu bod yr ymddygiad wedi'i fwriadu i fwlio a/neu harasio'r achwynydd. Honnwyd bod yr Aelod wedi defnyddio, neu wedi ceisio defnyddio, ei swydd yn amhriodol ac wedi dwyn anfri ar ei swyddfa neu ei awdurdod drwy roi gwybodaeth a roddwyd iddo fel aelod etholedig ar Facebook, postio gwybodaeth yr oedd yn gwybod ei bod yn anghywir ar Facebook, postio gwybodaeth gyfrinachol ar Facebook a thrwy fod yn rhan o ddigwyddiad gan Yr Heddlu. Dywedodd yr achwynydd hefyd fod yr Aelod wedi gwneud cwynion blinderus, maleisus neu wamal i'r Clerc, yr Ombwdsmon a'r heddlu am yr achwynydd.

Ystyriodd yr ymchwiliad a oedd yr Aelod wedi methu â chydymffurfio â darpariaethau canlynol y Cod Ymddygiad:

- 4(b) – rhaid i aelodau ddangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill.
- 4(c) – ni chaiff aelodau fwlio nac aflonyddu ar unrhyw berson.
- 5(a) – rhaid i aelodau beidio â datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y dylid yn rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb ganiatâd penodol person sydd wedi'i awdurdodi i roi cydsyniad o'r fath, neu oni bai ei bod yn ofynnol yn ôl y gyfraith iddo wneud hynny.
- 6(1)(a) – rhaid i aelodau beidio ag ymddwyn mewn modd y gellid yn rhesymol ystyried ei fod yn dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod.
- 6(1)(d) – rhaid i aelodau beidio â gwneud cwynion blinderus, maleisus neu wamal yn erbyn aelodau eraill neu unrhyw un sy'n gweithio i'w hawdurdod neu ar ei ran.
- 7(a) – ni chaiff aelodau, yn rhinwedd eu swyddogaeth swyddogol neu fel arall, ddefnyddio neu geisio defnyddio eu swydd yn amhriodol i roi mantais iddynt hwy eu hunain, nac unrhyw berson arall, neu i greu neu osgoi anfantais iddynt hwy eu hunain neu i unrhyw berson arall.

Yn ystod yr ymchwiliad, daeth yn amlwg y gallai'r Aelod fod wedi methu â chydymffurfio â pharagraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad – rhaid i aelodau gydymffurfio ag unrhyw gais gan yr Ombwdsmon mewn cysylltiad ag ymchwiliad a gynhaliwyd yn unol â'i bwerau statudol.

Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod, dros nifer o fisoedd, wedi rhannu gwybodaeth am yr achwynydd ar Facebook a gyda gweithwyr proffesiynol, sy'n gysylltiedig â'r ddau Gyngor, am yr achwynydd. Roedd yr aelod hefyd wedi postio gwybodaeth, y dylid yn rhesymol ei hystyried yn gyfrinachol, am aelodau teulu'r achwynydd. Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod wedi cysylltu â'r achwynydd yn y stryd ac wedi dechrau dadl a oedd yn golygu bod angen i'r heddlu ymyrryd. Canfu'r ymchwiliad hefyd fod yr Aelod wedi gwneud nifer o gwynion i'r Clerc, Yr Heddlu ac i'r Ombwdsmon, nad oedd yn ddigon cadarn ac yr oedd yn ymddangos eu bod yn cael eu cymell gan falais neu gystadleuaeth wleidyddol.

Canfu'r Ombwdsmon fod ymddygiad yr aelod yn awgrymu torri paragraffau 4(b), 4(c), 6(1)(a), 6(1)(d), 6(2) a 7(a) o'r Cod Ymddygiad. Ni chanfu fod paragraff 5(a) wedi'i dorri gan nad oedd yr Aelod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel aelod o'r Cyngor pan oedd yn rhannu'r wybodaeth honno.

Mewn perthynas â pharagraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad, gwnaeth Swyddog Ymchwilio'r Ombwdsmon geisiadau rhesymol a phriodol mewn cysylltiad â'r ymchwiliad hwn. Cynigiodd y Swyddog Ymchwilio hefyd addasiadau rhesymol i roi cyfle i'r Aelod gymryd rhan lawn yn y broses. Fodd bynnag, methodd yr Aelod yn fwriadol â chymryd rhan yn fy ymchwiliad er mwyn ceisio tawelu'r broses a bod ei weithredoedd yn awgrymu bod paragraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad wedi cael ei dorri.

Cyfeiriwyd yr adroddiad ar yr ymchwiliad at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer dyfarniad gan driwlynlys.

Daeth y Tribiwnlys i'r casgliad bod yr Aelod wedi torri paragraffau 6(1)(d), 6(2) a 7(a) o'r Cod Ymddygiad. Yn unol â hynny, penderfynodd y Tribiwnlys y dylid atal yr Aelod o'r Cyngor am gyfnod o 9 mis neu, os yw'n fyrrach, gweddill ei gyfnod yn y swydd. Canfu'r Tribiwnlys nad oedd yr Aelod wedi torri paragraff 4(c) o'r Cod Ymddygiad. Er i'r Tribiwnlys ddod i'r casgliad bod yr Aelod "mewn egwyddor", wedi torri paragraffau 4(b), 6(1)(a) a 7(a) o'r Cod Ymddygiad, byddai unrhyw gyfyngiad a osodwyd yn peryglu torri hawliau Erthygl 10 yr Aelodau o dan prima facie, yr hawl i ryddid mynegiant. Felly, roedd y Tribiwnlys o'r farn nad oedd cyfiawnhad dros y cyfyngiad.

Uniondeb : Cyngor Gwynedd

Dyddiad yr Adroddiad 02/09/2021

Pwnc Uniondeb

Canlyniad COD

Rhif Cyfeirnod yr Achos 202002215

Math o Adroddiad COD - Cyfeiriwyd at Banel Safonau/Panel Dyfarnu Cymru

Corff Perthnasol Cyngor Gwynedd

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn gan aelod o Gyngor Gwynedd a Chyngor Tref Frenhinol Caernarfon nad oedd Aelod ("yr Aelod") o'r Cynghorau hynny wedi cydymffurfio â Chodau Ymddygiad y Cynghorau ar gyfer Aelodau.

Honnyd bod yr Aelod wedi methu â dangos parch ac ystyriaeth i'r achwynydd dros nifer o fisoedd, a bod ei ohebiaeth yn awgrymu bod yr ymddygiad wedi'i fwriadu i fwlio a/neu harasio'r achwynydd. Honnyd bod yr Aelod wedi defnyddio, neu wedi ceisio defnyddio, ei swydd yn amhriodol ac wedi dwyn anfri ar ei swyddfa neu ei awdurdod drwy roi gwybodaeth a roddwyd iddo fel aelod etholedig ar Facebook, postio gwybodaeth yr oedd yn gwybod ei bod yn anghywir ar Facebook, postio gwybodaeth gyfrinachol ar Facebook a thrwy fod yn rhan o ddigwyddiad gan Yr Heddlu. Dywedodd yr achwynydd hefyd fod yr Aelod wedi gwneud cwynion blinderus, maleisus neu wamal i'r Clerc, yr Ombwdsmon a'r heddlu am yr achwynydd.

Ystyriodd yr ymchwiliad a oedd yr Aelod wedi methu â chydymffurfio â darpariaethau canlynol y Cod Ymddygiad:

- 4(b) – rhaid i aelodau ddangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill.
- 4(c) – ni chaiff aelodau fwlio nac aflonyddu ar unrhyw berson.

- 5(a) – rhaid i aelodau beidio â datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y dylid yn rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb ganiatâd penodol person sydd wedi'i awdurdodi i roi cydsyniad o'r fath, neu oni bai ei bod yn ofynnol yn ôl y gyfraith iddo wneud hynny.
- 6(1)(a) – rhaid i aelodau beidio ag ymddwyn mewn modd y gellid yn rhesymol ystyried ei fod yn dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod.
- 6(1)(d) – rhaid i aelodau beidio â gwneud cwynion blinderus, maleisus neu wamal yn erbyn aelodau eraill neu unrhyw un sy'n gweithio i'w hawdurdod neu ar ei ran.
- 7(a) – ni chaiff aelodau, yn rhinwedd eu swyddogaeth swyddogol neu fel arall, ddefnyddio neu geisio defnyddio eu swydd yn amhriodol i roi mantais iddynt hwy eu hunain, nac unrhyw berson arall, neu i greu neu osgoi anfantais iddynt hwy eu hunain neu i unrhyw berson arall.

Yn ystod yr ymchwiliad, daeth yn amlwg y gallai'r Aelod fod wedi methu â chydymffurfio â pharagraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad – rhaid i aelodau gydymffurfio ag unrhyw gais gan yr Ombwdsmon mewn cysylltiad ag ymchwiliad a gynhaliwyd yn unol â'i bwerau statudol.

Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod, dros nifer o fisoedd, wedi rhannu gwybodaeth am yr achwynydd ar Facebook a gyda gweithwyr proffesiynol, sy'n gysylltiedig â'r ddau Gyngor, am yr achwynydd. Roedd yr aelod hefyd wedi postio gwybodaeth, y dylid yn rhesymol ei hystyried yn gyfrinachol, am aelodau teulu'r achwynydd. Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod wedi cysylltu â'r achwynydd yn y stryd ac wedi dechrau dadl a oedd yn golygu bod angen i'r heddlu ymyrryd. Canfu'r ymchwiliad hefyd fod yr Aelod wedi gwneud nifer o gwynion i'r Clerc, Yr Heddlu ac i'r Ombwdsmon, nad oedd yn ddigon cadarn ac yr oedd yn ymddangos eu bod yn cael eu cymell gan falais neu gystadleuaeth wleidyddol.

Canfu'r Ombwdsmon fod ymddygiad yr aelod yn awgrymu torri paragraffau 4(b), 4(c), 6(1)(a), 6(1)(d), 6(2) a 7(a) o'r Cod Ymddygiad. Ni chanfu fod paragraff 5(a) wedi'i dorri gan nad oedd yr Aelod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel aelod o'r Cyngor pan oedd yn rhannu'r wybodaeth honno.

Mewn perthynas â pharagraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad, gwnaeth Swyddog Ymchwilio'r Ombwdsmon geisiadau rhesymol a phriodol mewn cysylltiad â'r ymchwiliad hwn. Cynigiodd y Swyddog Ymchwilio hefyd addasiadau rhesymol i roi cyfle i'r Aelod gymryd rhan lawn yn y broses. Fodd bynnag, methodd yr Aelod yn fwriadol â chymryd rhan yn fy ymchwiliad er mwyn ceisio tawelu'r broses a bod ei weithredoedd yn awgrymu bod paragraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad wedi cael ei dorri.

Cyfeiriwyd yr adroddiad ar yr ymchwiliad at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer dyfarniad gan dribiwnlys.

Daeth y Tribiwnlys i'r casgliad bod yr Aelod wedi torri paragraffau 6(1)(d), 6(2) a 7(a) o'r Cod Ymddygiad. Yn unol â hynny, penderfynodd y Tribiwnlys y dylid atal yr

Aelod o'r Cyngor am gyfnod o 9 mis neu, os yw'n fyrrach, gweddill ei gyfnod yn y swydd. Canfu'r Tribiwnlys nad oedd yr Aelod wedi torri paragraff 4(c) o'r Cod Ymddygiad. Er i'r Tribiwnlys ddod i'r casgliad bod yr Aelod "mewn egwyddor", wedi torri paragraffau 4(b), 6(1)(a) a 7(a) o'r Cod Ymddygiad, byddai unrhyw gyfyngiad a osodwyd yn peryglu torri hawliau Erthygl 10 yr Aelodau o dan prima facie, yr hawl i ryddid mynegiant. Felly, roedd y Tribiwnlys o'r farn nad oedd cyfiawnhad dros y cyfyngiad.

Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch : Cyngor Cymuned Abertyleri a Llanhilledd

Dyddiad yr Adroddiad	02/08/2021
Pwnc	Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	201906362
Math o Adroddiad	COD - Cyfeiriwyd at Banel Safonau/Panel Dyfarnu Cymr
Corff Perthnasol	Cyngor Cymuned Abertyleri a Llanhilledd

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Cymuned Abertyleri a Llanhilledd ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad.

Honnyd bod yr Aelod wedi diystyru egwyddor cydraddoldeb, drwy wneud sylwadau am nam ar glyw aelod arall a'i gwneud yn anodd yn fwriadol i'r aelod hwnnw gymryd rhan yng nghyfarfodydd y Cyngor.

Ystyriodd yr ymchwiliad a oedd yr Aelod wedi methu â chydymffurfio â darpariaethau canlynol y Cod Ymddygiad:

- 4(a) – rhaid i aelodau gyflawni eu dyletswyddau a'u cyfrifoldebau gan roi sylw dyledus i'r egwyddor y dylai pawb gael cyfle cyfartal, beth bynnag fo'u rhyw, hil, anabledd, cyfeiriadedd rhywiol, oedran neu grefydd.
- 4(b) – rhaid i aelodau ddangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill.
- 4(c) – ni chaiff aelodau fwlio nac aflonyddu ar unrhyw berson.

Yn ystod yr ymchwiliad, daeth yn amlwg y gallai'r Aelod fod wedi methu â chydymffurfio â pharagraffau 6(1)(a) (rhaid i aelodau beidio ag ymddwyn mewn modd y gellid yn rhesymol ystyried ei fod yn dwyn anfri ar ei swydd neu ei awdurdod) a 6(2) o'r Cod Ymddygiad (rhaid i aelodau gydymffurfio ag unrhyw gais gan yr Ombwdsmon mewn cysylltiad ag ymchwiliad a gynhelir yn unol â'i bwerau statudol).

Cyfwelwyd pum tyst yn ystod yr ymchwiliad: roedd pob un yn aelodau o'r Cyngor. Canfu'r ymchwiliad fod y dystiolaeth yn awgrymu bod yr Aelod wedi gwahaniaethu'n uniongyrchol yn erbyn aelod arall drwy wneud sylwadau gwahaniaethol am ei hanabledd yn ystod ac yn syth ar ôl cyfarfod o'r Cyngor ar 30 Hydref 2019, a thrwy ei gwneud yn anodd iddi gymryd rhan yng nghyfarfodydd y

Cyngor. Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad bod ymddygiad yr Aelod yn awgrymu bod paragraff 4(a) o'r Cod Ymddygiad wedi'i dorri'n ddifrifol.

Roedd yr Ombwdsmon o'r farn bod sylwadau'r Aelod am anabledd yr aelod arall yn ymgais glir i'w dychryn a'i thanseilio. Roedd o'r farn bod ymddygiad yr Aelod hefyd yn awgrymu bod paragraff 4(b) o'r Cod Ymddygiad wedi'i dorri.

Gwrthododd yr Aelod fod ei weithredoedd wedi torri'r Cod Ymddygiad, ond gwrthododd gael ei gyfweld er mwyn iddo allu rhoi cyfrif am y camau penodol y cwynwyd amdanynt. Dywedodd yr aelod arall ei bod yn teimlo'n ofidus ac yn ofnus ar ôl y cyfarfod ar 30 Hydref. Mae tystion hefyd wedi disgrifio'r aelod arall fel un a oedd yn amlwg wedi cynhyrfu yn ystod cyfarfodydd y Cyngor. Ar y cyfan, rwyf o'r farn bod yr Aelod wedi ymddwyn mewn ffordd sy'n awgrymu bod paragraff 4(c) o'r Cod Ymddygiad wedi'i dorri. Roedd yr Ombwdsmon hefyd o'r farn y byddai'n rhesymol ystyried bod ymddygiad o'r fath yn gallu dwyn anfri ar swydd neu awdurdod yr Aelod ac felly'n awgrymu bod paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad wedi'i dorri.

Mewn perthynas â pharagraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad, gwnaeth Swyddog Ymchwilio'r Ombwdsmon geisiadau rhesymol a phriodol mewn cysylltiad â'r ymchwiliad hwn. Cymerodd y Swyddog Ymchwilio gamau ychwanegol, gan achosi oedi yn y broses, i dawelu meddwl yr Aelod ac i'w helpu i deimlo'n gyfforddus gyda'r broses. Cymerodd y Swyddog Ymchwilio gamau hefyd i wneud addasiadau rhesymol i roi cyfle i'r Aelod ymgysylltu'n llawn. Fy marn i yw bod yr Aelod wedi methu'n fwriadol â chymryd rhan yn fy ymchwiliad er mwyn ceisio osgoi'r broses a bod ei weithredoedd yn awgrymu bod paragraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad wedi cael ei dorri.

Cyfeiriwyd yr adroddiad ar yr ymchwiliad at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer dyfarniad gan driwlynlys.

Daeth Panel Dyfarnu Cymru i'r casgliad bod yr Aelod wedi torri paragraffau 4(a), 4(b), 4(c), 6(1)(a) a 6(2) o'r Cod Ymddygiad a chafodd ei atal am 10 mis. Argymhellodd hefyd y dylai'r Aelod ymgymryd â hyfforddiant pellach ar y Cod Ymddygiad, ymgymryd â hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth a darparu ymddiheuriad ysgrifenedig llawn i'r Achwynydd.

Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch : Chyngor Cymuned Llanilltud Faerdref

Dyddiad yr Adroddiad	30/07/2021
Pwnc	Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202002984
Math o Adroddiad	COD - Dim tystiolaeth o dorri'r Cod
Corff Perthnasol	Chyngor Cymuned Llanilltud Faerdref

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Cyn Aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (“y Cyngor”) a Chyngor Cymuned Llanilltud Faerdref (“y Cyngor Cymuned”) wedi torri’r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau (“y Cod”) wrth ddefnyddio’r term “Pikies” yn ystod trafodaeth grŵp WhatsApp gymunedol.

Ymchwiliodd yr Ombwdsmon i weld a oedd ymddygiad y Cyn Aelod wedi torri paragraffau 4(a), 4(b) a 6(1)(a) o’r Cod. Yn ystod yr ymchwiliad, ymddiswyddodd yr Aelod o’r Cyngor a’r Cyngor Cymuned. Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod y grŵp WhatsApp cymunedol yn cynnwys aelodau o bwyllgor neuadd bentref ac ar adeg y drafodaeth nid oedd y Cyn Aelod yn gynrychiolydd Cyngor na Chyngor Cymuned ar y pwyllgor na’r grŵp WhatsApp. Canfu’r Ombwdsmon nad oedd y Cyn Aelod yn gweithredu yn ei rôl gyhoeddus yn ystod y cyfnewid ac felly nid oedd paragraffau 4(a) a 4(b) o’r Cod yn berthnasol pan wnaeth y sylwadau yn ei swyddogaeth breifat, ac nid oedd y darpariaethau hyn yn y Cod i’w cymhwyso pan wnaeth y Cyn Aelod ei sylw ar WhatsApp.

Roedd yr Ombwdsmon o’r farn petai’r Cyn Aelod yn gynrychiolydd Cyngor neu Gyngor Cymuned, y gallai ei ymddygiad awgrymu ei fod wedi torri paragraff 6(1)(a) o’r Cod. Fodd bynnag, ni chafodd yr Ombwdsmon ei ddarbwylllo bod cysylltiad digonol â rôl y Cyn Aelod i awgrymu y byddai’r sylw’n effeithio ar enw da swyddfa neu awdurdod y Cyn Aelod. O’r herwydd, nid oedd yr Ombwdsmon o’r farn bod yr ymddygiad yn awgrymu bod paragraff 6(1)(a) o’r Cod wedi’i dorri.

Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch : Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf

Dyddiad yr Adroddiad	30/07/2021
Pwnc	Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202002418
Math o Adroddiad	COD - Dim tystiolaeth o dorri’r Cod
Corff Perthnasol	Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Cyn Aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (“y Cyngor”) a Chyngor Cymuned Llanilltud Faerdref (“y Cyngor Cymuned”) wedi torri’r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau (“y Cod”) wrth ddefnyddio’r term “Pikies” yn ystod trafodaeth grŵp WhatsApp gymunedol.

Ymchwiliodd yr Ombwdsmon i weld a oedd ymddygiad y Cyn Aelod wedi torri paragraffau 4(a), 4(b) a 6(1)(a) o’r Cod. Yn ystod yr ymchwiliad, ymddiswyddodd yr Aelod o’r Cyngor a’r Cyngor Cymuned. Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod y grŵp WhatsApp cymunedol yn cynnwys aelodau o bwyllgor neuadd bentref ac ar adeg y drafodaeth nid oedd y Cyn Aelod yn gynrychiolydd Cyngor na Chyngor Cymuned ar y pwyllgor na’r grŵp WhatsApp. Canfu’r Ombwdsmon nad oedd y Cyn Aelod yn gweithredu yn ei rôl gyhoeddus yn ystod y cyfnewid ac felly nid oedd paragraffau

4(a) a 4(b) o'r Cod yn berthnasol pan wnaeth y sylwadau yn ei swyddogaeth breifat, ac nid oedd y darpariaethau hyn yn y Cod i'w cymhwyso pan wnaeth y Cyn Aelod ei sylw ar WhatsApp.

Roedd yr Ombwdsmon o'r farn petai'r Cyn Aelod yn gynrychiolydd Cyngor neu Gyngor Cymuned, y gallai ei ymddygiad awgrymu ei fod wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod. Fodd bynnag, ni chafodd yr Ombwdsmon ei ddarbwylllo bod cysylltiad digonol â rôl y Cyn Aelod i awgrymu y byddai'r sylw'n effeithio ar enw da swyddfa neu awdurdod y Cyn Aelod. O'r herwydd, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod yr ymddygiad yn awgrymu bod paragraff 6(1)(a) o'r Cod wedi'i dorri.

Uniondeb : Cyngor Castell-nedd Port Talbot

Dyddiad yr Adroddiad	20/07/2021
Pwnc	Uniondeb
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202005795
Math o Adroddiad	COD - Dim tystiolaeth o dorri'r Cod
Corff Perthnasol	Cyngor Castell-nedd Port Talbot

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn wedi ei hunangyfeirio bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Castell-nedd Port Talbot ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad ("y Cod") mewn perthynas â sylwadau a wnaeth yn ystod cyfarfod preifat o'r Blaid Lafur yn ystod mis Hydref 2019. Cafodd y sylwadau eu recordio'n gyfrinachol a'u cyhoeddi'n ddiweddarach ar y cyfryngau cymdeithasol ar 5 Mawrth 2021.

Dechreuodd yr Ombwdsmon ymchwilio i rai o'r sylwadau a wnaed gan ystyried a oedd yr Aelod wedi torri paragraffau canlynol y Cod:

- 6(1)(a) – rhaid i aelodau beidio ag ymddwyn mewn modd y gellid yn rhesymol ystyried ei fod yn dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod.
- 7(b)(v) – ni chaiff aelodau ddefnyddio nac awdurdodi eraill i ddefnyddio adnoddau eu hawdurdod yn amhriodol at ddibenion gwleidyddol.

Yn y recordiad, soniodd yr Aelod am ad-drefnu ysgolion. Canfu'r ymchwiliad ei bod yn ymddangos bod sylwadau a wnaed am adleoli ysgol benodol wedi cael eu gwneud yng nghyd-destun adroddiad a oedd yn nodi bod yr ysgol mewn perygl o gael ei heffeithio gan dirlithriad. Roedd y sylwadau'n seiliedig ar gyngor proffesiynol annibynnol ac felly nid oeddent yn debygol o arwain at dorri'r Cod.

Gwnaeth yr Aelod sylwadau cyffredinol hefyd am gynlluniau ad-drefnu ysgolion y Cyngor. Er bod yr Aelod wedi mynegi ei safbwyntiau rhagarweiniol ar y mater yn glir, nid oedd yn ymddangos ei fod yn diystyru'r posibilrwydd o opsiynau eraill. Nid oedd ychwaith yn nodi na fyddai'n fodlon ystyried cyngor swyddogion priodol. Oherwydd hynny, nid oedd y sylwadau'n gyfystyr â thorri'r Cod.

Yn ystod y recordiad, awgrymodd yr Aelod y byddai'n gwrthod cyllid ar gyfer cynnig a gefnogir gan blaid wleidyddol arall o blaid cynnig sy'n groes i'r Blaid Lafur ac, wrth wneud hynny, cyfeiriodd at ei ymwneud â thrwsio ffordd y fynwent yn Ystalyfera. Grŵp Llywio Rhaglen Gyfalaf y Cyngor wnaeth y penderfyniad i ariannu'r gwaith ar y ffordd. Er bod yr Aelod wedi cael copi o ohebiaeth, nid oedd yn rhan o'r penderfyniad i ariannu'r gwaith. O'r herwydd, daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad nad oedd tystiolaeth i awgrymu bod yr Aelod wedi camddefnyddio ei safle mewn perthynas â'r mater hwn ac nad oedd tystiolaeth o dorri'r Cod.

Cyfeiriodd yr Aelod hefyd at "gadw aelod arall allan" wrth gyflwyno rhaglen adfywio yr oedd yr aelod hwnnw wedi bod yn ymgyrchu yn ei chylch ers sawl blwyddyn. Ni chanfu'r ymchwiliad unrhyw dystiolaeth o unrhyw gamau bwriadol gan yr Aelod i "gadw allan", nac eithrio'r aelod arall o'r rhaglen. Roedd methiant i roi gwybod i'r aelod am ddatblygiadau, fodd bynnag, nid cyfrifoldeb yr Aelod oedd gwneud hynny a, beth bynnag, un o swyddogion y Cyngor oedd yn bennaf gyfrifol am yr esgeulustod hwn. Nid oedd unrhyw dystiolaeth bod yr Aelod wedi torri'r Cod.

Hysbyswyd yr Aelod na chanfuwyd unrhyw dystiolaeth o dorri'r Cod yn ystod yr ymchwiliad.

Anhunanoldeb a stiwardiaeth : Cyngor Dinas Casnewydd

Dyddiad yr Adroddiad	13/07/2021
Pwnc	Anhunanoldeb a stiwardiaeth
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202001914
Math o Adroddiad	COD - Cyfeiriwyd at Banel Safonau/Panel Dyfarnu Cymru
Corff Perthnasol	Cyngor Dinas Casnewydd

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn gan Reolwr Practis Meddyg Teulu ("y Practis") yn ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan ("y Bwrdd Iechyd"), bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Dinas Casnewydd wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau.

Honnywyd bod yr Aelod wedi defnyddio ei swydd fel aelod o'r Cyngor yn amhriodol pan oedd yn eiriol ar ran un o gleifion y Practis.

Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad bod yr Aelod wedi gwneud 2 alwad ffôn i'r Practis lle ceisiodd ddibynnu'n amhriodol ar ei sefyllfa fel Aelod o'r Cyngor, ac fel cynrychiolydd o'r Cyngor ar y Bwrdd Iechyd, er mwyn siarad â meddyg ar alwad am ofal iechyd y claf. Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad hefyd fod yr Aelod wedi gwneud cwyn i'r Bwrdd Iechyd yn cynnwys gwybodaeth a oedd yn feirniadol o staff y Practis ac nad oedd yn adlewyrchu cynnwys y sgysiau dros y ffôn yn gywir. Roedd yr Ombwdsmon o'r farn bod y gŵyn yn ymgais gan yr Aelod i ddefnyddio ei sefyllfa i danseilio gweithredoedd y Practis a chreu anfantais i'r Practis.

Penderfynodd yr Ombwdsmon felly y gallai'r Aelod fod wedi torri paragraff 7(a) o God Ymddygiad y Cyngor ar gyfer Aelodau a chyfeiriodd ei adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro Cyngor Dinas Casnewydd i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.

Daeth y Pwyllgor Safonau i'r casgliad fod yr Aelod wedi torri paragraff 7(a) o'r Cod Ymddygiad a'i hatal am 3 mis. Argymhellwyd hefyd i'r Cyngor ei thynnu o'i swydd ar y Bwrdd Iechyd.

Uniondeb : Cyngor Tref Saltney

Dyddiad yr Adroddiad	15/06/2021
Pwnc	Uniondeb
Canlyniad	COD
Rhif Cyfeirnod yr Achos	202004182
Math o Adroddiad	COD - Dim tystiolaeth o dorri'r Cod
Corff Perthnasol	Cyngor Tref Saltney

Roedd Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Tref Saltney ("y Cyngor") a oedd wedi ei gyfeirio ei hun at yr Ombwdsmon am fod yr Awdurdod Rheoleiddio Cyfreithwyr ("yr Awdurdod Rheoleiddio Cyfreithwyr") wedi cyhoeddi'n gyhoeddus orchymyn anghymhwyso yn ymwneud â'i gyflogaeth flaenorol fel gweithiwr paragyfreithiol.

Bu'r Ombwdsmon yn ymchwilio i weld a allai ymddygiad yr Aelod fod yn groes i baragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad ("y Cod").

Cafodd yr Ombwdsmon gopiâu o ddogfennau penderfyniad yr SRA a chanfu ei fod wedi dod i gasgliad o anonestrwydd yn erbyn yr Aelod ar y sail bod yr Aelod wedi rhoi gwybodaeth ffug i gleientiaid am hynt eu hachosion. Nid oedd unrhyw awgrym o unrhyw dramgwydd ariannol nac ymddygiad troseddol ar ran yr Aelod.

Canfu'r Ombwdsmon, er y gallai'r Aelod fod wedi dwyn anfri personol arno'i hun o ganlyniad i hysbysiad o benderfyniad cyhoeddus yr SRA, fod rôl yr Aelod fel gweithiwr paragyfreithiol yn gwbl gysylltiedig â'i fywyd preifat ac nad oedd ganddo gysylltiad â'r Cyngor na'i rôl fel Cynghorydd. At hynny, yr oedd y canfyddiad o anonestrwydd yr SRA yn ymwneud ag anallu'r Aelod i fwrw ymlaen â'i waith. O'r herwydd, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod gweithredoedd yr Aelod yn gyfystyr â thorri paragraff 6(1)(a) o'r Cod.

Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch : Cyngor Tref Doc Penfro

Dyddiad yr Adroddiad	23/04/2021
Pwnc	Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Canlyniad	COD

Rhif Cyfeirnod yr Achos 202000789

Math o Adroddiad COD - Cyfeiriwyd at Banel Safonau/Panel Dyfarnu
Cymru

Corff Perthnasol Cyngor Tref Doc Penfro

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Cyn Aelod o Gyngor Tref Doc Penfro ("y Cyngor") wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau'r Cyngor. Honnwyd bod yr Cyn Aelod wedi cyhoeddi neges ar y llwyfan cyfryngau cymdeithasol Facebook, y gellid ei ystyried yn hiliol ac y gallai fod â'r potensial i niweidio enw da'r Cyngor.

Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod y Cyn Aelod wedi "hoffi" a "rhannu" y neges ar Facebook, a bod oedi byr wedi bod cyn iddo dynnu'r neges i lawr. Canfu'r ymchwiliad fod y Cyn Aelod wedi camarwain papur newydd lleol drwy ddweud bod ei gyfrif Facebook wedi cael ei "hacio", ond ei fod wedi cywiro hyn o fewn 48 awr. Canfu hefyd fod y Cyn Aelod wedi ymddiswyddo fel aelod o'r Cyngor a'i fod wedi ei gyfweld gan Yr Heddlu, ac na chymerwyd unrhyw gamau pellach.

Dywedodd y Cyn Aelod nad oedd wedi sylwi ar yr islais hiliol pan rannodd y neges, ac nad oedd yn berson hiliol. Ymddiheurodd am unrhyw drosedd y gallai fod wedi'i achosi. Derbyniodd y Cyn Aelod ei fod wedi cael cyfle i fynychu hyfforddiant Cod Ymddygiad a fyddai wedi cynnwys hyfforddiant ar faterion cydraddoldeb. Nid oedd wedi bod yn bresennol, yn rhannol oherwydd ei anabledd, ond derbyniodd nad oedd wedi gofyn am hyfforddiant mewn modd a oedd yn fwy hwylus iddo.

Penderfynodd yr Ombwdsmon y gallai'r Cyn Aelod fod wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor, yn benodol, paragraffau 4(a) a 4(b), gan y gallai fod wedi methu â rhoi sylw dyledus i'r egwyddor o gyfle cyfartal i bawb wrth gyflawni ei ddyletswyddau, ac efallai na fyddai wedi dangos parch ac ystyriaeth ddyledus i eraill. Canfu'r Ombwdsmon hefyd y byddai'n rhesymol ystyried gweithredoedd y Cyn Aelod fel ymddygiad a allai ddwyn anfri ar swydd yr aelod, neu ar y Cyngor ei hun, a allai arwain at dorri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad.

Penderfynodd Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Penfro fod y Cyn Aelod wedi torri paragraffau 4(b) a 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad. Rhoddwyd cerydd i'r Cyn Aelod.